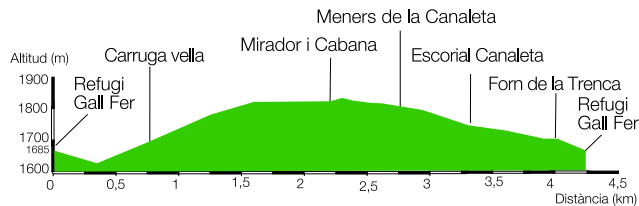
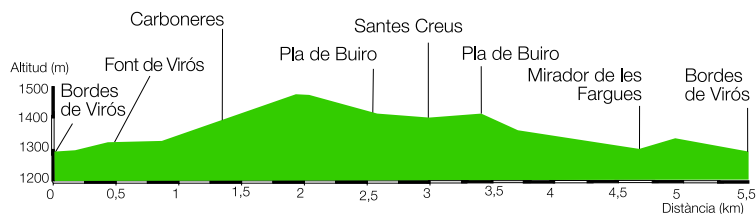

C Costa dels Meners**Fitxa tècnica****Punt d'inici/arribada:** Refugi Gall Fer (1.685 m)**Durada:** 1h 20'**Distància:** 4,3 km**Desnivell:** 185 m**Dificultat:** Fàcil**Època recomanada:** Tot l'any (a l'hivern amb raquetes de neu).**Descripció:** Itinerari circular per la part alta del Bosc de Virós, que permet conèixer les diferents activitats relacionades amb l'explotació del ferro a la Vall Ferrera. Al llarg del recorregut es va retrocedint en el temps, de l'època moderna a l'època romana, tot interpretant les restes i l'impacte de la mineria sobre el paisatge.**Perfil de l'itinerari****B Buiro i Santes Creus****Fitxa tècnica****Punt d'inici/arribada:** Bordes de Virós (1.291 m)**Durada:** 1h 30'**Distància:** 5,5 km**Desnivell:** 200 m**Dificultat:** Fàcil**Època recomanada:** Tot l'any (a l'hivern amb raquetes de neu).**Descripció:** Itinerari circular per la part baixa del Bosc de Virós, que permet conèixer les diferents activitats relacionades amb l'explotació forestal i l'agricultura i ramaderia de muntanya, tant a l'actualitat com a l'època de les fargues. El recorregut es complementa amb una visita a dues ermites romàniques: Sant Lliser i Santes Creus.**Perfil de l'itinerari****Recomanacions i normes per als visitants**

Per a una informació més completa, adreceu-vos als centres d'informació del Parc Natural.

El Parc disposa d'una extensa xarxa d'itineraris pedestres senyalitzats. Si els seguiu podreu visitar els indrets més significatius de cada zona.

Part del territori del Parc Natural és de propietat privada. Procureu que la vostra visita no destorbi la gent que hi viu i no camineu pel mig de cultius i prats de dall.

L'acampada no és permesa. Sols es pot pernoctar amb tenda de 20h a 8h; fora d'aquest horari no hi pot haver cap tenda muntada. En l'àmbit del Parc hi ha nombrosos càmpings, refugis, hotels i cases de turisme rural on podeu pernoctar.

Per motius de seguretat i conservació està rigorosament prohibit encendre foc, excepte en les àrees d'esbarjo amb barbacoes amb mataguspies.

No llenceu deixalles. Endueu-vos-les i dipositeu-les als contenidors dels pobles. Procureu dipositar cada deixalla al contenidor corresponent.

Hi ha vies d'accés motoritzat restringit només a veïns i serveis. L'accés en vehicles de motor hi resta prohibit.

Els gossos que porteu al Parc cal que vagin lligats ja que poden perjudicar el bestiar i la fauna protegida del Parc Natural.

Respecteu la flora i la fauna salvatges. Per tal de compatibilitzar el senderisme amb la conservació d'espècies amenaçades; abans de planificar la vostra activitat informeu-vos a la seu del Parc quines són les dates més adients per tal de no molestar a la fauna.

Seu del Parc Natural de l'Alt PirineuCarrer de la Ribba, 1
25595 Llavorsí
Tel. 973 62 23 35
Fax. 973 62 20 70**Oficina del Parc Natural a l'Alt Urgell**Ctra. N-260, km. 231,3
Polígon Industrial de Montferrer
25711 Montferrer i Castellbò
Tel. 973 05 80 25A/e: pnaltpirineu@gencat.catweb: www.gencat.cat/parcs

Emergències: Truqueu al telèfon 112

**Parc Natural
de l'Alt Pirineu****Generalitat
de Catalunya**EMD d'Araós
EMD d'Ainet de Besan
Ajuntament d'AlinsCatalunyaCaixa
Caixa Catalunya Treu'ns el MàximECOMUSEU
VALS D'ANEUUAB
Universitat Autònoma
de Barcelona

Foto portada: Panoràmica del Bosc de Virós des del Mirador de Torredo (Marc Garriga - Axxu PNAP)

Itineraris

Bosc de Virós

- Costa dels Meners

- Buiro i Santes Creus

**Parc Natural
de l'Alt Pirineu****Generalitat
de Catalunya**

El projecte Boscos de Ferro

Iniciativa impulsada per diverses entitats, entre elles el Parc Natural de l'Alt Pirineu, per tal de revaloritzar l'antic patrimoni miner i de producció de ferro de la Vall Ferrera, unint l'àmbit de la recerca científica amb l'acció territorial i la creació d'activitats culturals. Tot plegat per a que el ferro torni a ser un element de dinamització territorial, com en el passat.

Boscos de Ferro us proposa recórrer a peu els itineraris de Buiro i Santes Creus i el de Costa dels Meners, per conèixer amb més detall els valors naturals i culturals del Bosc de Virós, amb el ferro com element conductor.

Punts d'interès dels itineraris

La major part presenten un plafó interpretatiu, però la millor manera d'interpretar-los es amb la contractació d'un guia-interpretador.

Itinerari de Buiro i Santes Creus

- 1 - Ermita romànica de Sant Llisier
- 2 - La gestió forestal actual i passada
- 3 - Les places carboneres
- 4 - L'aprofitament del faig
- 5 - El pla de Buiro al s. XIX
- 6 - Ermita romànica de Santes Creus
- 7 - Canelobres: arbres aprofitats per obtenir pinata pels conills
- 8 - Patamolls amb *salanques* i trèmols
- 9 - Mirador de les Fargues
- 10 - Restes d'un antic poblat i possibles túmuls funeraris

Itinerari de Costa dels Meners

- 11 - La fageda a la Vall Ferrera
- 12 - Els cinc tipus d'arbres del Bosc de Virós
- 13 - La Carruga Vella: l'antic camí dels miners
- 14 - L'aprofitament de la fusta i el carbó per les fargues
- 15 - La carbonera
- 16 - La cabana dels miners
- 17 - Mirador de Torredo
- 18 - Les mines modernes i les rases mineres romanes
- 19 - L'escorial de la Canaleta
- 20 - El forn romà de la Trenca

Llegenda

Petit glossari de mots relatius al lèxic del ferro, que aprendrem caminant

Forn de reducció: forn troncocònic invertit, o cilíndric, d'aproximadament un metre i mig d'alçada, de pedra, argila i matèria vegetal. Es carregava per dalt, amb capes alternatives de mineral de ferro i carbó, on per reducció s'obtenia el masser de ferro (massa esponjosa) i el *cagaferro*. Utilitzat al Bosc de Virós (s. II - IX).

Carbonera: pila de llenya tapada amb terra i fusta verda, per cremar de manera somorta i produir carbó. Es feia en una esplanada natural o artificial (plaça carbonera), amb un muret de pedra seca o talús de terra. Per cada: 3-5 kg de fusta s'obtenia 1 kg de carbó.

Cagaferro (o escòria): residu no metàl·lic produït en el procés de separació del ferro de la mena en els forns.

Escombrera: rebuig de terra i roques estèrils extretes durant els treballs miners.

Cagaferro

Escorial: acumulació de les escòries produïdes en el procés de separació del ferro de la mena en els forns. Els escorials ens indiquen actualment on hi havia hagut un forn de reducció.

Farga catalana: forja situada al costat del riu, on es produïa ferro pel procediment de reducció del mineral. Estava formada per un forn, una trompa d'aigua, per insuflar aire constant al forn, i un martinet mogut per la força de l'aigua, per forjar el metall obtingut.

Mena: formació rocosa que conté minerals de ferro en concentració suficient per fer-la apta per a la mineria.

Mena

Mener: excavació en el subsòl, ja sigui a cel obert o subterrània, per extreure minerals.

Rasa minera: excavació en forma de trinxera per extreure minerals.

